

LANGUAGE AND WELL-BEING IN YOMITAN VILLAGE (OKINAWA, JAPAN)

Patrick Heinrich, Lorenzo Nespoli, Seira Machida

1. INTRODUCTION

Minority languages are more important to their speakers than is commonly assumed. Linguistic assimilation that leaves no room for minority languages has been identified as a cause of social ills such as poverty (Cooke, Mitrou, Lawrence, Guimond, & Beavon, 2007), poor physical health (Oster, Grier, Lightning, Mayan, & Toth, 2014), and reduced mental health (Chandler & Lalonde, 2009). This paper discusses another reason why maintaining language diversity matters. It presents data showing that speakers of an endangered language in Okinawa (Japan) report higher rates of well-being. We hope that this data can add further arguments to the mounting evidence that maintaining one's heritage or ancestral language plays a role in individual and collective well-being (Walsh, 2018).

The connection between language and well-being is a wide-ranging field of study. Consider two examples where interdisciplinary research has shed some light on this connection. The first example comes from research into public health, and the second one from human development studies. When studying autochthonous minorities around the world, public health scholars noted that these minorities were more likely than the majority to suffer from prejudice, racism, poverty, unemployment, and family instability, but also from language loss (Stephens, Porter, Nettleton, and Willis, 2007). Among salient examples are Canada's Indigenous people (First Nations, Inuit, and Métis). They currently use more than 70 distinct languages,

but only three of them (Cree, Inuktitut, and Ojibwe) are considered safe in the endangerment scale (Moseley, 2010). Language shift and language loss are underway and Indigenous communities are shifting to English and French. At the same time, Indigenous life expectancy in Canada is lower than that of the total population, suicide rates among the Inuit are much higher than the national average, and most Indigenous children grow up in poverty. In a seminal study on Aboriginal youth suicide in Canada, Hallet, Chandler, and Lalonde (2007) find that "Indigenous language use, as a marker of cultural persistence, is a strong indicator of health and well-being in Canada's Aboriginal communities." In an often-quoted study, Oster et al. (2014) furthermore demonstrate that Indigenous language proficiency in Canada and cultural continuity correlate with lower rates of diabetes. Therefore, they suggest that "interventions aimed at reducing type 2 diabetes rates of First Nations people should work to break down the barriers to cultural continuity and continue the recent revitalization of First Nations cultural reclamation." Experts in human development studies have also accumulated evidence that endangered language communities fall significantly behind the non-Indigenous parts of the population in their Human Development Index score. This index is calculated on life expectancy, educational attainment, and income, with the minimum score being 0, and the maximum score being 1. Cooke, Mitrou, Lawrence, Guimond, and Beavon (2007) report for the year 2000 the following human development discrepancies between Indigenous and non-Indigenous parts of society:

- Aboriginal & Torres Strait Islanders in Australia 0.674, a gap of 0.184 compared to the non-Aboriginal Australians (0.858)
- Canadian Aboriginal 0.815, a gap of 0.085 compared to non-Aboriginal Canadians (0.900)
- Māori 0.728, a gap of 0.139 compared to non-Māori New Zealanders (0.867)
- American Indian and Alaska Natives 0.811, a gap of 0.061 compared to non-native Americans (0.872). Note also in this context that the general life expectancy in the US fell by 2.7 years during the COVID-19 pandemic from 2019 to 2021 but by 6.6 years among American Indians and Alaska Natives (Hill, Ndugga, and Artiga, 2023).

While we can find data from interdisciplinary studies that reveal an interrelation between language endangerment and reduced rates of health and human development, data for language endangerment and subjective well-being is hard to come by. In the following section, we discuss some empirical data we collected on this matter in Yomitan Village in Okinawa (Japan), where the endangered language of Okinawan (*Uchinaaguchi*) is spoken. Residents call their local variety of Okinawan usually *shimakutuba* (community language) as there exists no standard variety of Okinawan.

2. LANGUAGE AND WELL-BEING IN YOMITAN VILLAGE IN OKINAWA

Linking the research of language endangerment with well-being is a logical development for a field of study that has claimed that endangered languages provide unique ways of perception and cognition, connect to other speakers – past and present, foster cultural

autonomy, and constitute an aesthetic resource (e.g., Ahearn, 2012; Harrison, 2007; Mühlhäusler, 1996). Speaking a language enriches individuals while losing it impoverishes them. When taking such a view on language diversity, a link to well-being does not seem far-fetched.

In this section, we first give a brief introduction to the site of our survey, together with some explanations of the methods we applied in our research. In the second part, we discuss some preliminary findings.

2.1. Background and methodological considerations

We collected data on language and well-being in May 2022 in a questionnaire survey with the help of the Education Board of Yomitan Village in Okinawa.¹ Okinawa is the central island of the Ryukyu Archipelago where six endangered languages are spoken. These are, from north to south: Amamian, Kunigamian, Okinawan, Miyakoan, Yaeyaman, and Dunan (Heinrich, Miyara, and Shimoji, 2015). Okinawan has the most speakers and most regional varieties among the Ryukyuan languages. Yomitan Village is in the central part of Okinawa Island and has a total of 40,000 inhabitants. This makes it the largest village in Japan. Yomitan could be upgraded from ‘village’ to ‘town’, but it prefers to retain its village status as this gives it more cultural autonomy. The village is known for maintaining its local language and culture better than most municipalities in Okinawa, and this is the reason why we chose it for our survey.

Let us next consider different approaches to the study of subjective well-being. Psycholo-

1.- Research was supported by a SPIN research grant from Ca' Foscari University of Venice (PI Patrick Heinrich). Besides the three authors, the research team also included Yumiko Ohara, Tatsuro Maeda, and Giulia Valsecchi. This article has also benefitted from comments by Justyna Olko and Alexander Andrason on an earlier draft. The support and involvement of everyone is gratefully acknowledged here.

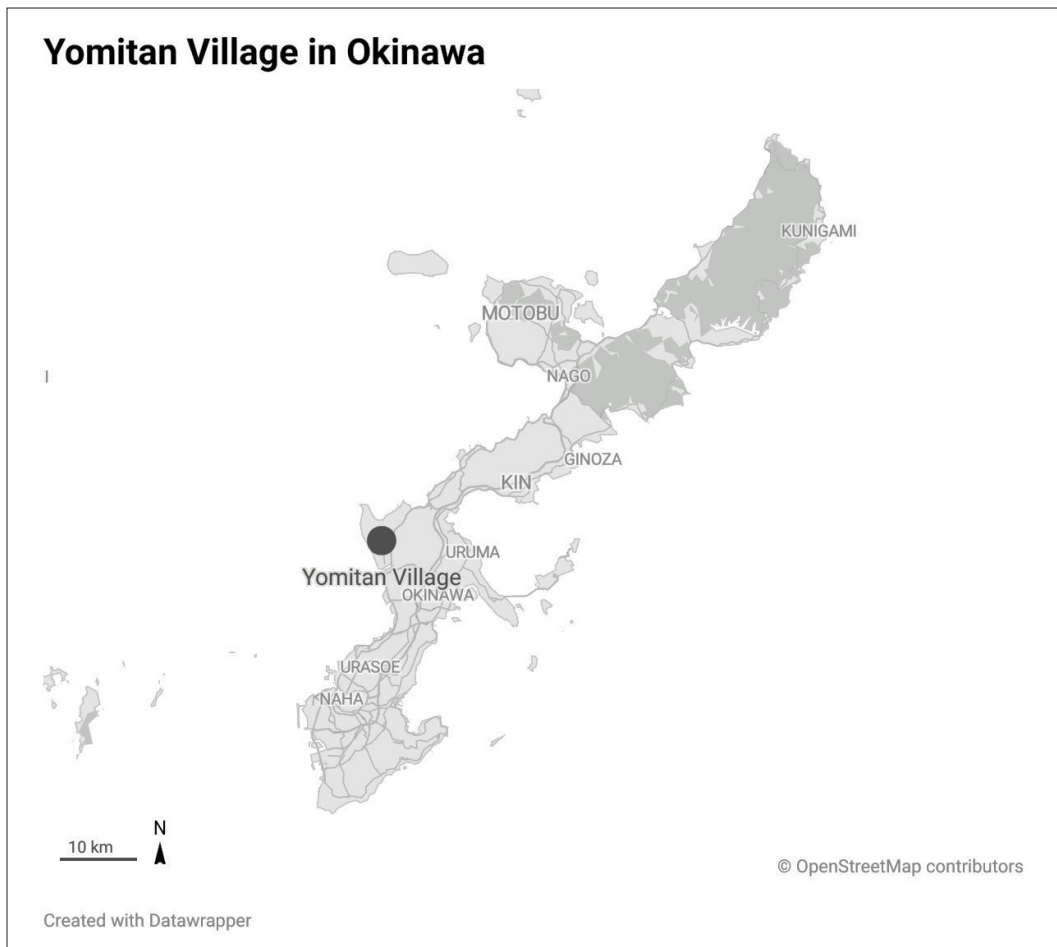

Figure 1: Yomitan Village in the Okinawa

gists call long-term assessments of well-being 'subjective' because respondents lack an objective frame of reference and can only compare their well-being with people they know, usually their peers (Nettle, 2005). All approaches to the study of subjective well-being depart from the fact that humans are generally resilient and learn to adapt to changes in their lives. This resilience is one of the main reasons why levels of well-being are relatively stable across an individual's life. Therefore, studies into well-being focus on factors that individuals do not quickly adapt to (e.g., health, family, employment), and the question for us is whether language is such a factor.

We used three well-known approaches to well-being for our survey in Yomitan Village:

- (1) The 'Subjective Happiness Scale' is an instrument that studies the global and subjective assessments of whether a person is happy (Lyubormirsky & Lepper, 1999). 'Global' means the overall assessment of life, as opposed to domain-specific approaches (e.g., work or family). This scale elicits self-judgments on the following four statements that are rated on a scale from 1 (strongly disagree) to 7 (strongly agree): (a) In general, I consider myself not a very happy person / a very happy person; (b) Compared with most of my peers, I consider myself less happy / more happy; (c) Some people are generally very happy. They enjoy life regardless of what is going on, getting the most out of everything. To what extent does this characterization

describe you? Not at all / a great deal; (d) Some people are generally not very happy. Although they are not depressed, they never seem as happy as they might be. To what extent does this characterization describe you? Not at all / a great deal.

- (2) The 'Satisfaction with Life Scale' (Diener, Larson, & Griffin, 1985) focuses on the judgmental and cognitive assessments of well-being (as opposed to emotional or affective assessments). This scale has proven to be a reliable instrument that provides stable measurements of well-being across age cohorts. It asks for self-assessments on a scale from 1 (strongly disagree) to 7 (strongly agree) of the following five statements: (a) In most ways my life is close to my ideal; (b) The conditions of my life are excellent; (c) I am satisfied with my life; (d) So far I have gotten the important things I want in life; (e) If I could live my life over, I would change almost nothing.
- (3) The scale on 'General Life Satisfaction', also known as 'Cantril's Ladder' (Cantril, 1965) is a research instrument that has been used in many surveys around the world, most famously by the Gallup World Poll for their annual World Happiness Report. Informants are asked the following question: (a) Please imagine a ladder with steps numbered from zero at the bottom to ten at the top. Suppose we say that the top of the ladder represents the 'best possible life' for you and the bottom of the ladder represents the 'worst possible life' for you. If the top step is 10 and the bottom step is 0, on which step of the ladder do you feel you personally stand at the present time?

Regarding language, we asked two sets of questions that we had developed ourselves and had successfully used in the past in sociolinguistic surveys in the Ryukyus (e.g.,

Heinrich, 2007). In the first set, we asked the following questions: (a) I can speak community language (*shimakutuba*) in daily conversation; (b) I can listen to community language in daily conversations and understand them; (c) I understand the lyrics of community language folk songs; (d) I can use honorific expressions (*keigo*) in the community language; (e) I am currently using community language in my family; (f) When I was a child, I was often exposed to community language, (g) I sometimes use fixed community language expressions when I speak Japanese, e.g., *haisai/haitai* (hello) or *nifee deebiru* (thank you). In the second set of questions, we asked who speaks what language or language variety to whom in the family. We will not correlate these data to well-being here, but the information gathered with this set of questions provides information about the present language choices in the family (see Figure 2). Based on the responses to the first set of questions on language, we will assess the language proficiency and use of the respondents, and we can also assign them to the different speaker types that currently exist in Okinawa.

In a seminal study on language shift and loss in Okinawa, Anderson (2014) distinguishes between (a) Full Speakers who can use the community language in all domains and are therefore also proficient in honorific language use, (b) Rusty Speakers who can use the language freely but not in formal contexts that require honorific language, (c) Passive Bilinguals who understand the language but have difficulties to use it productively, and (d) Token Speakers who use set expressions of the community language when speaking Japanese. In Okinawa, Full Speakers are usually born before 1935, Rusty Speakers before 1955, and Passive Bilinguals before 1990. Those born afterward, generally only insert set tokens (lexical touchstones) of the community language into Japanese. For the

sake of brevity, we will distinguish between Speakers (full and rusty), Passive Bilinguals, and Monolingual speakers only. Due to the radical nature of language shift in the Ryukyus, where natural intergenerational language transmission in the family was interrupted in almost all families between 1955 and 1960, the linguistic repertoires of speakers differ very consistently and predictably between the generations (Heinrich, 2015). Language reclamation has started only recently and while the number of new speakers is growing, they are still very exceptional at the moment (Hammine, 2020).

As can be seen in Figure 2, there are three main varieties spoken in the family domain. Standard Japanese, the local variety of the endangered Okinawan language (local language), and Okinawan Japanese. The latter is a contact variety that emerged during the spread of Japanese in Okinawa in the late 19th century. It has a Ryukyuan substratum and Japanese superstratum and differs structurally between generations (Anderson, 2015). It has become the unmarked language for many Okinawans in the family and among friends. The local language currently takes a back seat both to Standard Japanese and to Okinawan Japanese. It is most often used when talking to grandparents.

We also asked informants about their perception and importance of the community language for their daily life in Yomitan which led to the following result (Table 1).

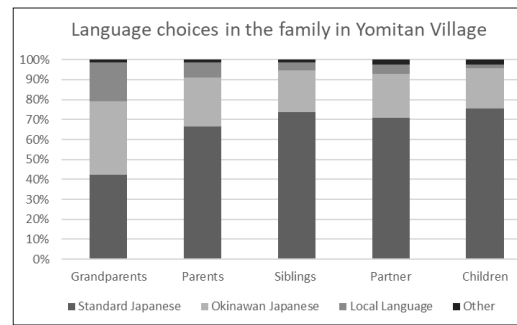

Figure 2: Language choices in the family in Yomitan Village (N=1.374)

In Table 1 – and in all tables that follow – we always calculate the difference between speaker types in relation to Speakers and put this figure in round brackets. There are two principal ways to look at the data in Table 1. One is to acknowledge that there is some sort of recognition and appreciation of community language across all speaker types (and generations) in Yomitan. The second is to note that recognition and appreciation of community language is declining with reduced knowledge of the community language. In particular, the statements on ‘feeling affection for community language’ (3) and seeing it as a ‘resource and treasure’ (5) show a noteworthy difference across the speaker types, with Monolinguals scoring notably lower than Passive Bilinguals and Speakers. Those who know little about community language value it the least, and this may be a worrying finding for future revitalization efforts. The biggest gap, however, is in statement (1) about community language proficiency. These differences testify to the rapid development of language shift and loss in Yomitan (as elsewhere in the Ryukyus).

Attitudes toward community language (on a scale from min. 1 to max. 7)	Speakers	Passive Bilinguals	Monolinguals
1. I am satisfied with my community language proficiency	5.39	3.11 (-2.28)	2.29 (-3.10)
2. Speaking community language is an important skill	6.03	5.25 (-0.78)	4.34 (1.69)
3. I feel a sense of affection for the community language	6.54	5.35 (-1.19)	3.78 (-2.76)
4. I appreciate that there is community language in Yomitan	6.34	5.30 (-1.04)	4.34 (-1.00)
5. Community language is a resource and treasure in my life	6.27	5.15 (-1.12)	3.89 (-2.38)

Table 1: Attitudes toward local language according to speaker type (N=1.374)

2.2. Language and Well-being in Yomitan Village

Through collaboration with the Education Board of the village where one of us (Seira Machida) is employed, we distributed the survey among employees at the municipality, among the local students at the high school, and through the local community centers (*kōminkan*). In this way, we collected a total of 1,374 valid responses with a gender ratio of 51.6% female and 48% male.

Based on the set of questions on language, we will subsequently group all informants with a proficiency score in the community language of 1-2 into the group of Monolinguals, those with a score of 3-5 into the group of Passive Bilinguals, and those with a score of 6-7 into the group of Speakers. If we then cross these speaker types in Yomitan as the dependent variable with the results of the Subjective Happiness Scale as the independent variable, then we arrive at the following result. In addition to the difference between speaker types in relation to Speaker in round brackets, we also give the results of the chi square test in square brackets. A figure smaller than .05 (5 cases in a sample of 100) means that we can reject the possibility that the correlation between two variables is

by chance. The bold numbers are the mean scores (1-7) for the statements.

In this table, we see a relation between speaker types (proficiency in the community language) and well-being in the first two statements. Statement 3 is less reliable, and statement 4 does not capture a possible relation between language and well-being well. Also, the relation between the three speaker-types is not very robust for 3 and 4. In general however, Speakers report higher rates of happiness (statements 1-3) than Passive Bilinguals, who in turn report higher rates than Monolinguals. Note that Statement (4) works in reverse. The lower the mean score, the less likely is one to be unhappy. For the time being, we can conclude that we do not find much difference between speaker types and well-being when applying the Subjective Happiness Scale, and that some of the relations (<.005) are not statistically significant.

Let us next consider the results we obtain by crossing speaker types with the Satisfaction with Life Scale.

Applying the Satisfaction with Life Scale yields a much clearer correlation between speaker types and well-being. Again, Speakers report the highest rates of well-being,

Subjective Happiness Scale (on a scale from min. 1 to max. 7)	Speakers	Passive Bilinguals	Monolinguals
1. I consider myself not a happy person / a happy person [.008]	5.51 [.379]	5.26 (-0.25) [.373]	5.14 (-0.37) [.170]
2. Compared to most of my peers, I consider myself less happy / more happy [0.19]	5.39 [.105]	5.09 (-0.30) [.382]	4.95 (-0.44) [.454]
3. Enjoying life regardless of what is going on: Not at all / a great deal* [$<.001$]	5.15 [.069]	4.78 (-0.37) [.304]	4.57 (-0.58) [.754]
4. Never as happy as one could be: Not at all / a great deal** [.464]	3.28 [.152]	3.19 (-0.09) [.751]	3.31 (+0.03) [.703]

Table 2: Speaker-type and subjective happiness (N=1.374)

*Complete statement: Some people are generally very happy. They enjoy life regardless of what is going on, getting the most out of everything. To what extent does this characterization describe you?

** Complete statement: Some people are generally not very happy. Although they are not depressed, they never seem as happy as they might be. To what extent does this characterization describe you?

Satisfaction with Life Scale (on a scale from min. 1 to max. 7)	Speakers	Passive Bilinguals	Monolinguals
1. In most ways life is close to my ideal [$<.001$]	4.92 [.014]	4.21 (-0.71) [.533]	3.85 (-1.07) [.158]
2. The conditions of my life are excellent [$<.001$]	5.03 [.093]	4.47 (-0.83) [.210]	4.16 (-0.87) [.073]
3. I am satisfied with my life [$<.001$]	5.12 [.405]	4.51 (-0.61) [.098]	4.25 (-0.87) [.007]
4. So far, I have gotten the important things I want in life [$<.001$]	5.32 [.036]	4.74 (-0.58) [.184]	4.41 (-0.91) [.083]
5. If I could live my life over, I would change almost nothing [$<.001$]	4.79 [.011]	3.82 (-0.97) [.010]	3.50 (-1.29) [.440]

Table 3: Table 2: Speaker type and satisfaction with life (N=1.374)

and Passive Bilinguals score higher than Monolinguals, and these differences are statistically relevant except for statement 1 and Passive Bilinguals. Compared to the results of the Subjective Happiness Scale in Table 2, we now also see notable differences between Passive Bilinguals and Monolinguals, but the difference in life satisfaction scores between Speakers and Passive Bilinguals is higher than that between Passive Bilinguals and Monolinguals. In sum, the Satisfaction with Life Scale captures a relation between language and well-being much better than the Subjective Happiness Scale, and it also provides for statistically reliable data between speaker types.

To conclude, let us consider the results of crossing speaker types with the scores from the instrument to measure General Life Satisfaction (Cantril's Ladder). It asks only one question and is therefore easy to use and analyze.

When looking at General Life Satisfaction, Speakers report again higher rates of well-being than Passive Bilinguals and Monolinguals. There are basically no differences in the reported values between the latter two speaker types. It does not provide statistically valid information between speaker types. Since the questionnaire we used in Yomitan was quite lengthy and required about 15 min

Speakers	Passive Bilinguals	Monolinguals
6.67 [.012]	6.12 (-0.55) [.836]	6.14 (-0.53) [.421]

Table 4: Speaker type and general life satisfaction (Cantril's Ladder, [.001]) (N=1.374)

to be filled out, we can therefore recommend that future surveys might want to focus on the Satisfaction with Life Scale to either make room for other questions or to reduce the length of the questionnaire.

3. LANGUAGE AND WELL-BEING: WAYS FORWARD

The results we shared here are but a first step in the analysis of the data we have gathered and in our understanding of how language and well-being relate in endangered language communities. We also collected data on four additional variables: (a) Decolonization of Mind, (b) Aspiration for Social Mobility, (c) Social Capital, and (d) Language Attitudes. These variables can be directly related to well-being. More insightful, however, will be to see whether these variables mediate or moderate between language and well-being. In other words, do these variables provide for pathways that connect language and well-being (mediator) or do they affect the strength of the intercon-

nection between language and well-being (moderator)? In pursuing this question, we hope to develop a research template that is simple but precise and that could then be used for studies in other endangered language communities.

Research into a possible nexus of language and subjective well-being has recently received more attention, and these studies provide important insights and models into how language and well-being are related. Olko et al. (2022, p. 133), for example, demonstrate that “actual practice and the positive emotions associated with communication in the language” provide a link between language and well-being of the Indigenous Nahua groups in Mexico. This resonates well with our findings, as we also consider the actual use of the endangered language, and not only language proficiency in it. In the currently only existing book-long discussion of language and subjective well-being, which studies migrant languages and not endangered languages, Wang (2022) shows that not speaking the majority language affects the well-being of Chinese and Japanese immigrants in Germany negatively, but so does not speaking their heritage language, i.e., Chinese, and Japanese. His findings highlight the need to not simply support specific minority languages but to foster and maintain the multilingualism of minority communities. While we did not collect data on Japanese and the well-being of Yomitan residents, we assume that Japanese contributes to speakers’ well-being, too. At the same time, our data reveals that using only Japanese diminishes well-being. Sociolinguistic assimilation that leaves no place for endangered languages negatively affects the well-being. Those in the process of language shift who were able to maintain the local language (while using also Japanese) report higher rates of well-being than those who do not know and speak the local language as much.

Multilingualism is generally known to have a range of positive effects such as delaying dementia, making people’s minds more open and elastic, and functioning as a resource to promote empowerment and autonomy (Maher, 2017, p. 61-73). We can add well-being to this list of positive functions. Our data shows that the more you know and use the endangered language, the more likely you are to be satisfied with your life. Why this is the case requires more analysis and further research. Given the critical nature of economic, health, and subjective well-being disparities that we find among endangered language communities, revitalizing the endangered languages and supporting cultural continuity could be earmarked as a principal policy objective henceforth. However, given the persistence of giving preferential treatment to dominant languages in language policies (Coulmas, 2018, p. 61-79), such a shift in objectives will not come easy. The more data that can be presented on the interrelation between language and well-being, the more pressing it will become to adjust policies accordingly.

References

- Ahearn, L. M. (2012). *Living Language*. Chichester: John Wiley & Sons.
- Anderson, M. (2014). Language shift and language loss. In M. Anderson, & P. Heinrich, *Language Crisis in the Ryukyus* (pp. 103-139). Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.
- Anderson, M. (2015). Substrate-influenced Japanese and code-switching. In P. Heinrich, S. Miyara, & M. Shimoji, *Handbook of the Ryukyuan Languages* (pp. 481-509). Boston: De Gruyter Mouton.
- Cantril, H. (1965). *The Pattern of Human Concerns*. New Brunswick: Rutgers University Press.

- Chandler, M. J., & Lalonde, C. E. (2009). Cultural continuity as a moderator of suicide risk among Canada's First Nation. In L. J. Kirmayer, & G. G. Valaskakis, *Healing Traditions: The Mental Health of Aboriginal Peoples in Canada* (pp. 221-248). Vancouver: UBC Press.
- Cooke, M., Mitrou, F., Lawrence, D., Guimond, E., & Beavon, D. (2007). Indigenous well-being in four countries: An application of UNDP's Human Development Index to Indigenous people in Australia, Canada, New Zealand, and the United States. *BMC International Health and Human Rights*, 7(9). Retrieved from <https://bmcinthealthhumrights.biomedcentral.com/articles/10.1186/1472-698X-7-9>
- Coulmas, F. (2018). *An Introduction to Multilingualism*. Oxford: Oxford University Press.
- Diener, E., Larson, E. R., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49, 71-75.
- Hallet, D., Chandler, M. J., & Lalonde, C. E. (2007). Aboriginal language knowledge and youth suicide. *Cognitive Development*, 22(3), 392-399.
- Hammine, M. (2020). Educated to not speak our language: Language attitudes and newspeakerness in the Yaeyaman language. *Journal of Language Identity & Education*, 20(4), 1-15.
- Harrison, D. K. (2007). *When Languages Die*. Oxford: Oxford University Press.
- Heinrich, P. (2007). *Look Who's Talking: Language Choices in the Ryukyu Islands*. Essen: LAUD.
- Heinrich, P. (2015). Language shift. In P. Heinrich, S. Miyara, & M. Shimoji, *Handbook of the Ryukyuan Languages* (pp. 613-630). Boston: De Gruyter Mouton.
- Heinrich, P., Miyara, S., & Shimoji, M. (2015). *Handbook of the Ryukyuan Languages*. Boston: De Gruyter Mouton.
- Hill, L., Ndugga, N., & Artiga, S. (2023). *Key data on health and health care by race and ethnicity*. Retrieved from <https://www.kff.org/racial-equity-and-health-policy/report/key-data-on-health-and-health-care-by-race-and-ethnicity/#:~:text=Provisional%20data%20from%202021%20show,77.7%20years%20for%20Hispanic%20people>.
- Korff, J. (2023). *Aboriginal Population in Australia*. Retrieved from <https://www.creativespirits.info/aboriginalculture/people/aboriginal-population-in-australia>, retrieved 16 August 2023
- Lyubormirsky, S., & Lepper, H. (1999). A measure of subjective happiness. *Social Indicators Research*, 46(2), 137-155.
- Maher, J. C. (2017). *Multilingualism: A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Marmion, D., Obata, K., & Troy, J. (2014). *Community, Identity, Wellbeing: The Report of the Second National Indigenous Languages Survey*. Canberra: Australian Institute of Aboriginal and Torres Strait Islanders Studies. Retrieved from https://aiatsis.gov.au/sites/default/files/research_pub/2014-report-of-the-2nd-national-indigenous-languages-survey_2.pdf
- Moseley, C. (2010). *Atlas of the World's Languages in Danger*. Paris: UNESCO.
- Mühlhäusler, P. (1996). *Linguistic Ecology*. London: Routledge.
- Nettle, D. (2005). *Happiness: The Science Behind Your Smile*. Oxford: Oxford University Press.
- Olko, J., Lubiewska, K., Maryniak, J., Haimovich, G., de la Cruz, E., Cuahutle Bautista, B., Dexter-Sobkowiak, E., & Iglesias Tepec, H. (2022). The positive relationship between Indigenous language use and community-based well-being in four Nahua ethnic groups in Mexico. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 28(1), 132-143. doi:doi.org/10.1037/cdp0000479

- Oster, R. T., Grier, A., Lightning, R., Mayan, M. J., & Toth, E. L. (2014). Cultural continuity, traditional Indigenous language, and diabetes in Alberta First Nations. *International Journal for Equity in Health*, 13(92). doi:<https://doi.org/10.1186/s12939-014-0092-4>
- Stephens, C., Porter, J., Nettleton, C., & Willis, R. (2007). UN declaration on the rights of Indigenous peoples. *Lancet* 367, 2019-2028.
- United Nations. (2010). *State of the World's Indigenous Peoples (vol.1)*. doi:<https://www.un.org/development/desa/indigenouspeoples/publications/state-of-the-worlds-indigenous-peoples.html>
- Walsh, M. (2018). "Language is like food...": Links between language revitalization and health and wellbeing. In L. Hinton, L. Huss, & G. Roche, *The Routledge Handbook of Language Revitalization* (pp. 5-12). Abingdon: Routledge.
- Wang, Z. (2022). *The Role of Language in the Wellbeing of Migrants*. Abingdon: Routledge.

LLENGUA I BENESTAR AL POBLE DE YOMITAN (OKINAWA, EL JAPÓ)

Patrick Heinrich, Lorenzo Nespoli, Seira Machida

1. INTRODUCCIÓ

Les llengües minoritàries són més importants per als seus parlants del que se sol suposar. L'assimilació lingüística que no deixa lloc a les llengües minoritàries ha estat identificada com una de les causes de mals socials com la pobresa (Cooke, Mitrou, Lawrence, Guimond i Beavon, 2007), la mala salut física (Oster, Grier, Lightning, Mayan i Toth, 2014) i la reducció de la salut mental (Chandler i Lalonde, 2009). Aquest article analitza una altra raó per la qual és important mantenir la diversitat lingüística. Presenta dades que demostren que els parlants d'una llengua en perill d'extinció a Okinawa (el Japó) tenen taxes de benestar més altes. Esperem que aquestes dades puguin afegir més arguments a l'evidència creixent que el manteniment del patrimoni o de la llengua ancestral té un paper important en el benestar individual i col·lectiu (Walsh, 2018).

La relació entre la llengua i el benestar és un camp d'estudi molt ampli. Considerarem dos exemples, en què la recerca interdisciplinària ha posat una mica de llum sobre aquesta relació. El primer exemple prové de la recerca en salut pública, i el segon, dels estudis del desenvolupament humà. Quan es van estudiar les minories autòctones d'arreu del món, els estudiosos de la salut pública van observar que aquestes minories tenien més probabilitats que la majoria de patir prejudicis, racisme, pobresa, atur i inestabilitat familiar, però també de perdre la llengua (Stephens, Porter, Nettleton i Willis, 2007). Entre els exemples més destacats hi ha els pobles indígenes del Canadà (Primeres Nacions,

inuïts i metis). Actualment usen més de setanta llengües diferents, però només tres (el *cree*, l'*inuktitut* i l'*ojibwe*) es consideren segures a l'escala de perill d'extinció (Moseley, 2010). S'estan produint el canvi i la pèrdua de llengües i les comunitats indígenes estan canviant a l'anglès i al francès. Alhora, l'esperança de vida dels indígenes del Canadà és inferior a la de la població total, les taxes de suïcidi entre els inuïts són molt superiors a la mitjana nacional i la majoria dels nens indígenes creixen en la pobresa. En un estudi fonamental sobre el suïcidi juvenil aborigen al Canadà, Hallet, Chandler i Lalonde (2007) conclouen que «l'ús de la llengua indígena, com a marcador de persistència cultural, és un fort indicador de salut i benestar a les comunitats aborígenes del Canadà». En un estudi que sovint se cita, Oster *et al.* (2014) demostren, a més, que el domini de la llengua indígena al Canadà i la continuïtat cultural es correlacionen amb taxes més baixes de diabetis. Per tant, suggereixen que «les intervencions destinades a reduir les taxes de diabetis tipus 2 de les persones de les Primeres Nacions haurien de treballar per a trencar les barreres a la continuïtat cultural i continuar amb la recent revitalització i reivindicació cultural de les Primeres Nacions». Els experts en estudis de desenvolupament humà també han recopilat proves del fet que les comunitats lingüístiques en perill d'extinció queden significativament per darrere de les parts no indígenes de la població en la seva puntuació de l'índex de desenvolupament humà (IDH). Aquest índex es calcula a partir de l'esperança de vida, el nivell d'estudis i els ingressos, en què la puntuació mínima és 0 i la màxima, 1. Cooke, Mitrou, Lawrence, Guimond

i Beavon (2007) assenyalen per a l'any 2000 les discrepàncies següents de desenvolupament humà entre parts indígenes i no indígenes de la societat:

- Aborígens i illencs de l'estret de Torres a Austràlia 0,674, una diferència de 0,184 en comparació amb els australians no aborígens (0,858).
- Aborígens canadencs 0,815, una diferència de 0,085 en comparació amb els canadencs no aborígens (0,900).
- Maoris 0,728, una diferència de 0,139 en comparació amb els neozelandesos no maoris (0,867).
- Indis americans i nadius d'Alaska 0,811, una diferència de 0,061 en comparació amb els nord-americans no nadius (0,872). Observem també en aquest context que l'esperança de vida general als EUA va baixar 2,7 anys durant la pandèmia de COVID-19 del 2019 al 2021, però en 6,6 anys entre els indis americans i els nadius d'Alaska (Hill, Ndugga i Artiga, 2023).

Tot i que podem trobar dades d'estudis interdisciplinaris que mostren una interrelació entre el perill d'extinció de la llengua i la reducció dels índexs de salut i desenvolupament humà, és difícil aconseguir dades sobre el perill d'extinció de la llengua i el benestar subjectiu. A l'apartat següent, analitzem algunes dades empíriques que vam recollir sobre aquesta qüestió al poble de Yomitan, a Okinawa (el Japó), on es parla la llengua en perill d'extinció, *uchinaaguchi*. Els residents solen anomenar la seva varietat local de la llengua d'Okinawa, la llengua *shimakutuba* ('llengua de la comunitat'), ja que no existeix una varietat estàndard de la llengua d'Okinawa.

2. LLENGUA I BENESTAR AL POBLE DE YOMITAN, A OKINAWA

Vincular la recerca de l'amenaça que pateixen les llengües amb el benestar és un procés lògic per a un camp d'estudi que ha afirmat que les llengües en perill d'extinció proporcionen maneres úniques de percepció i cognició, connecten amb altres parlants —passats i presents—, fomenten l'autonomia cultural i constitueixen un recurs estètic (per exemple, Ahearn, 2012; Harrison, 2007; Mühlhäusler, 1996). El fet de parlar una llengua enriqueix els individus, mentre que perdre-la els empobreix. Des d'aquest punt de vista de la diversitat lingüística, la relació amb el benestar no sembla exagerada.

En aquest apartat, primer donem una breu introducció del lloc de la nostra enquesta, juntament amb algunes explicacions dels mètodes que hem aplicat en la nostra recerca. A la segona part, discutim algunes conclusions preliminars.

2.1. Antecedents i consideracions metodològiques

Vam recollir dades sobre la llengua i el benestar el mes de maig de 2022 per mitjà d'un qüestionari amb l'ajuda del Consell d'Educació del poble de Yomitan a Okinawa.¹ Okinawa és l'illa central de l'arxipèlag de Ryukyu, on es parlen sis llengües en perill d'extinció. Aquestes llengües són, de nord a sud: *amami*, *kunigami*, *okinawenc*, *miyako*, *yaeyama* i *dunan* (Heinrich, Miyara i Shimoji, 2015). L'*okinawenc* és la llengua ryukyuenca que té més parlants i més varietats regionals. El poble de Yomitan es troba a la part central de

1.- La investigació va comptar amb el suport d'una beca de recerca SPIN de la Universitat Ca' Foscari de Venècia (PI Patrick Heinrich). A més dels tres autors, l'equip de recerca també inclou Yumiko Ohara, Tatsuro Maeda i Giulia Valsecchi. A més, aquest article s'ha beneficiat de les observacions de Justyna Olko i Alexander Andrason que van fer en un esborrany anterior. Aquí es reconeix el suport i la implicació de tothom.

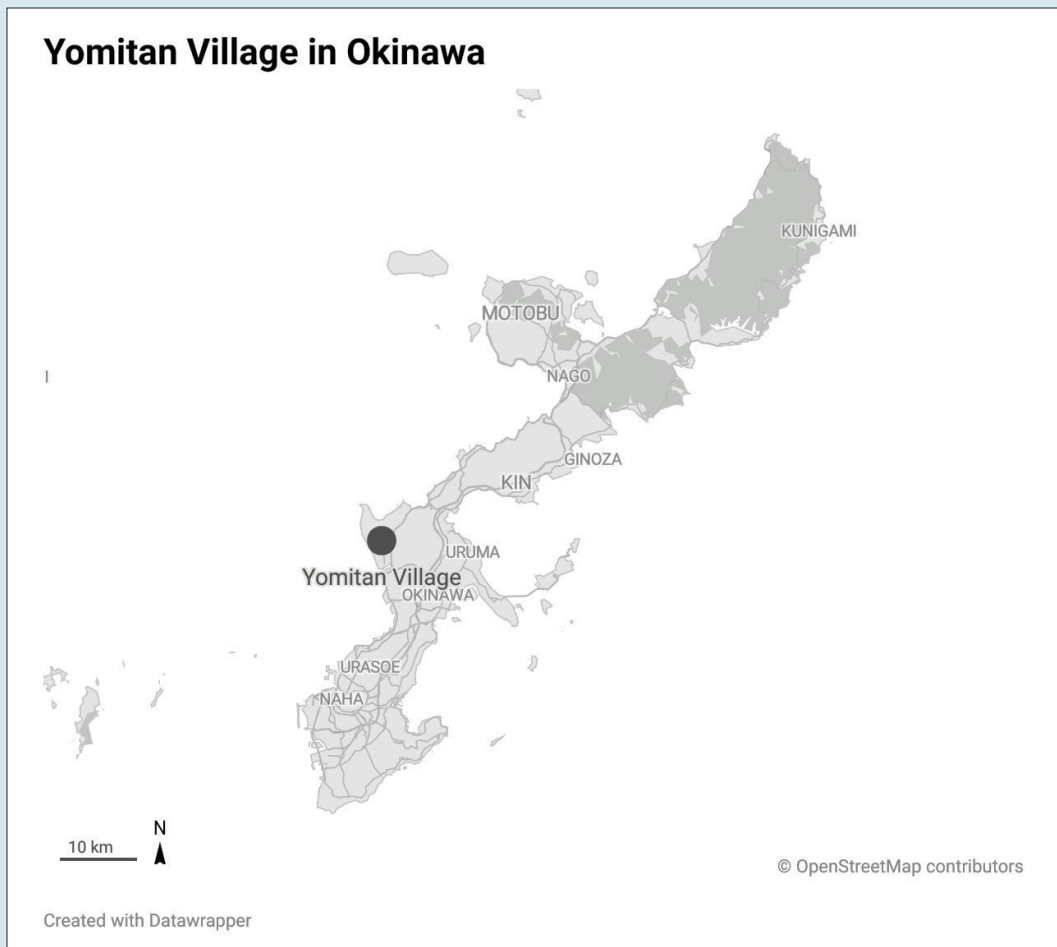

Figura 1: Poble de Yomitan a Okinawa

l'illa d'Okinawa i té un total de 40.000 habitants. Això el converteix en el poble més gran del Japó. Yomitan podria passar de «poble» a «ciutat», però prefereix mantenir l'estatus de poble, ja que això li dona més autonomia cultural. El poble és conegut per mantenir la seva llengua i cultura locals millor que la majoria de municipis d'Okinawa, i aquesta és la raó per la qual l'hem escollit per a la nostra enquesta.

A continuació, considerem diferents enfocaments de l'estudi del benestar subjectiu. Els psicòlegs anomenen «subjectives» les avaluacions a llarg termini del benestar perquè els enquestats no tenen un marc de referència objectiu i només poden comparar el seu benestar amb el de les persones

que coneixen, normalment els seus iguals (Nettle, 2005). Tots els enfocaments de l'estudi del benestar subjectiu parteixen del fet que els humans són generalment resilients i aprenen a adaptar-se als canvis de les seves vides. Aquesta resiliència és una de les raons principals per les quals els nivells de benestar són relativament estables al llarg de la vida d'un individu. Per tant, els estudis sobre el benestar se centren en factors als quals els individus no s'adaptin ràpidament (per exemple, la salut, la família, la feina) i la qüestió que ens plantegem és si la llengua és un d'aquests factors.

Per a la nostra enquesta al poble de Yomitan, hem utilitzat tres enfocaments del benestar ben coneguts:

(1) «L'escala de felicitat subjectiva» és un instrument que estudia les valoracions globals i subjectives de si una persona és feliç (Lyubormirsky i Lepper, 1999). «Global» significa l'avaluació general de la vida, en oposició als enfocaments de dominis específics (per exemple, la feina o la família). Aquesta escala suscita autojudicis sobre les quatre afirmacions següents que es valoren en una escala d'1 (totalment en desacord) a 7 (molt d'acord): a) En general, em considero una persona no molt feliç / una persona molt feliç. b) En comparació amb la majoria dels meus companys, em considero menys feliç / més feliç. c) Algunes persones són, en general, molt felices. Gaudeixen de la vida independentment del que passi i treuen el màxim profit de tot. Fins a quin punt et descriu aquesta característica? Gens / molt. d) Algunes persones generalment no són molt felices. Encara que no estan deprimides, mai semblen tan felices com podrien ser-ho. Fins a quin punt et descriu aquesta característica? Gens / molt.

(2) «L'escala de satisfacció amb la vida» (Diener, Larson i Griffin, 1985) se centra en les valoracions cognitives i de judici del benestar (en contraposició a les valoracions emocionals o afectives). Aquesta escala ha demostrat ser un instrument fiable que proporciona mesures estables del benestar en totes les cohorts d'edat. Demana autoavaluacions en una escala de l'1 (totalment en desacord) al 7 (molt d'acord) de les cinc afirmacions següents: a) En la majoria dels aspectes, la meua vida s'acosta al meu ideal. b) Les condicions de la meua vida són excel·lents. c) Estic satisfet amb la meua vida. d) Fins ara he aconseguit les coses importants que vull a la vida. (e) Si pogués viure la meua vida, no canviaria gairebé res.

(3) «L'escala de satisfacció general amb la vida», també coneguda com a «Escala de

Cantril» (Cantril, 1965) és un instrument d'investigació que s'ha utilitzat en moltes enquestes arreu del món, la més famosa de les quals és la de Gallup World Poll per al seu Informe anual sobre la felicitat mundial. Als informants se'ls fa la pregunta següent: a) Imagina una escala amb esglaons numerats de zero a la part inferior fins a deu a la part superior. Suposem que la part superior de l'escala representa la «millor vida possible» per a tu i la part inferior de l'escala representa la «pitjor vida possible» per a tu. Si l'esglaó superior és 10 i l'esglaó inferior és 0, en quin esglaó de l'escala creus que et trobes en aquest moment?

Pel que fa a la llengua, vam fer dos blocs de preguntes que havíem desenvolupat nosaltres mateixos i que havíem utilitzat amb èxit anteriorment en enquestes sociolingüístiques a les illes Ryūkyū (per exemple, Heinrich, 2007). En el primer bloc, vam fer les preguntes següents: a) Sé parlar la llengua comunitària (*shimakutuba*) en una conversa quotidiana?, b) Sé escoltar la llengua de la comunitat en converses quotidianes i entendre-les?, c) Entenc la lletra de les cançons populars en la llengua comunitària?, d) Sé utilitzar expressions honorífiques (*keigo*) en la llengua de la comunitat?, e) Actualment utilitzo la llengua de la comunitat amb la família?, f) Quan era petit, sovint estava exposat a la llengua comunitària?, i g) De vegades faig servir expressions fixades de la llengua de la comunitat quan parlo en japonès, per exemple, *haisai/haitai* ('hola') o *nifée deebiru* ('gràcies')? En el segon bloc de preguntes, preguntem qui parla quina llengua o varietat lingüística amb qui de la família. No relacionem aquí aquestes dades amb el benestar, però la informació recollida d'aquest bloc de preguntes proporciona dades sobre les opcions lingüístiques actuals en la família (vegeu la figura 2). A partir de les respostes del primer bloc de preguntes sobre la llen-

gua, avaluem el domini i l'ús lingüístics dels enquestats, i també les podem assignar als diferents tipus de parlants que hi ha actualment a Okinawa.

En un estudi fonamental sobre el canvi i la pèrdua de la llengua a Okinawa, Anderson (2014) distingeix entre a) parlants plens que saben utilitzar la llengua de la comunitat en tots els àmbits i, per tant, també dominen l'ús honorífic de la llengua, b) parlants rovellats que saben utilitzar la llengua lliurement però no en contextos formals que requereixen un llenguatge honorífic, c) bilingües passius que entenen la llengua però tenen dificultats per utilitzar-la de manera productiva, i d) parlants testimonis que utilitzen expressions fixades de la llengua de la comunitat quan parlen japonès.

A Okinawa, els parlants plens solen ser els nascuts abans de 1935, els parlants rovellats, abans de 1955 i els bilingües passius, abans de 1990. Els nascuts després, generalment només insereixen en japonès fitxes (*pedres lèxiques*) de la llengua de la comunitat. En resum, distingirem entre parlants (plens i rovellats), bilingües passius i parlants només monolingües. A causa de la naturalesa radical del canvi lingüístic a les illes Ryūkyū, en què la transmissió lingüística intergeneracional natural es va interrompre en gairebé totes les famílies entre 1955 i 1960, els repertoris lingüístics dels parlants difereixen de manera molt consistent i previsible entre les generacions (Heinrich, 2015). La recuperació de la llengua ha començat fa poc

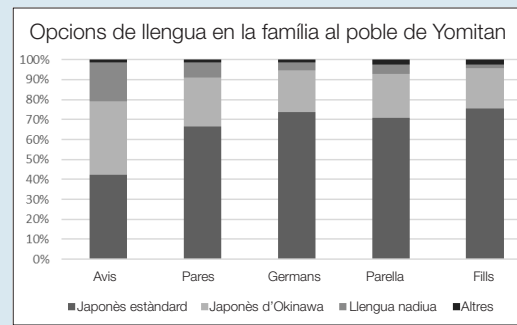

Figura 2: Opcions de llengua en la família al poble de Yomitan (N=1,374)

i, tot i que el nombre de nous parlants està creixent, encara ara són molt excepcionals (Hammime, 2020).

Com podem veure a la figura 2, hi ha tres varietats principals que es parlen a l'àmbit familiar. El japonès estàndard, la varietat local de la llengua d'Okinawa (llengua local) en perill d'extinció i el japonès d'Okinawa. Aquesta última és una varietat de contacte que va sorgir durant l'expansió del japonès a Okinawa a finals del segle XIX. Té un substrat de llengua Ryukyuan i un superestrat japonès i difereix estructuralment entre generacions (Anderson, 2015). S'ha convertit en la llengua no marcada per als parlants de la llengua d'Okinawa en la família i entre els amics. Actualment, la llengua local ocupa un segon pla tant pel que fa al japonès estàndard com al japonès d'Okinawa. S'utilitza sobretot quan es parla amb els avis.

També vam preguntar als informants sobre la seva percepció i importància de la llengua comunitària per a la vida quotidiana a

Actituds envers la llengua de la comunitat (en una escala de mín. 1 i màx. 7)	Parlants	Bilingües passius	Monolingües
1. Estic satisfet amb la competència lingüística de la meua comunitat	5,39	3,11 (-2,28)	2,29 (-3,10)
2. Parlar la llengua de la comunitat és una habilitat important	6,03	5,25 (-0,78)	4,34 (1,69)
3. Tinc afecte a la llengua de la comunitat	6,54	5,35 (-1,19)	3,78 (-2,76)
4. Aprecio que hi hagi una llengua comunitària a Yomitan	6,34	5,30 (-1,04)	4,34 (-1,00)
5. La llengua comunitària és un recurs i un tresor a la meua vida	6,27	5,15 (-1,12)	3,89 (-2,38)

Taula 1: Actituds envers la llengua local segons el tipus de parlant (N=1,374)

Yomitan, fet que va donar lloc als resultats següents (Taula 1).

A la taula 1 —i a totes les taules que segueixen— sempre calculem la diferència entre els tipus de parlants en relació amb els parlants i posem aquesta xifra entre parèntesis. Hi ha dues maneres principals d'interpretar les dades de la taula 1. Una és admetre que hi ha algun tipus de reconeixement i valoració de la llengua de la comunitat en tots els tipus de parlants (i generacions) de Yomitan. La segona és observar que el reconeixement i la valoració de la llengua comunitària estan disminuint a causa d'un coneixement menor de la llengua comunitària. En particular, les afirmacions sobre «tenir afecte a la llengua de la comunitat» (3.) i veure-la com un «recurs i tresor» (5.) mostren una diferència notable entre els tipus de parlants, i els monolingües obtenen puntuacions bastant més baixes que els bilingües passius. Aquells que saben menys la llengua de la comunitat són els que menys la valoren, i això pot ser una dada preocupant per als esforços futurs de revitalització. La diferència més gran, però, es troba a l'affirmació 1. sobre la competència lingüística de la comunitat. Aquestes diferències testimonien el ràpid desenvolupament del canvi i la pèrdua de la llengua de Yomitan (com en la resta de les illes Ryūkyū).

2.2. Llengua i benestar en el poble de Yomitan

Mitjançant la col·laboració amb el Consell d'Educació del poble, en el qual treballa una de nosaltres (Seira Machida), vam distribuir l'enquesta entre els empleats del poble, entre els estudiants locals de l'institut i a través dels centres comunitaris locals (*kōminkan*). D'aquesta manera, hem recollit un total de 1.374 respostes vàlides amb una proporció de gènere del 51,6% de dones i el 48% d'homes.

A partir del bloc de preguntes sobre llengua, posteriorment agruparem tots els informants amb una puntuació de competència en la llengua de la comunitat d'1-2 per al grup de monolingües, una puntuació de 3-5 per al grup de bilingües passius, i una puntuació 6-7 per al grup de parlants. Si després creuem aquests tipus de parlants de Yomitan com a variable dependent amb els resultats de «l'escala de felicitat subjectiva» com a variable independent, arribem al resultat, que mostrem a continuació. A més de la diferència entre els tipus de parlants en relació amb el parlant entre parèntesis, també donem els resultats del test del quadre de chi entre claudàtors. Una xifra inferior a 0,05 (5 casos en una mostra de 100) significa que podem

Escala de felicitat subjectiva (en una escala de mín. 1 i màx. 7)	Parlants	Bilingües passius	Monolingües
1. No em considero una persona feliç / una persona feliç [.008]	5,51 [.379]	5,26 (-0,25) [.373]	5,14 (-0,37) [.170]
2. En comparació amb la majoria dels meus companys, em considero menys feliç / més feliç [0,19]	5,39 [.105]	5,09 (-0,30) [.382]	4,95 (-0,44) [.454]
3. Gaudir de la vida independentment del que estigui passant: gens / molt* [<.001]	5,15 [.069]	4,78 (-0,37) [.304]	4,57 (-0,58) [.754]
4. Mai tan feliç com ho podria ser: gens / molt** [.464]	3,28 [.152]	3,19 (-0,09) [.751]	3,31 (+0,03) [.703]

Taula 2: Tipus de parlant i felicitat subjectiva (N=1.374)

***Afirmació completa:** Algunes persones solen ser molt felices. Gaudeixen de la vida independentment del que passi i treuen el màxim profit de tot. Fins a quin punt et descriu aquesta característica?

** **Afirmació completa:** Algunes persones generalment no són gaire felices. Encara que no estan deprimides, mai semblen tan felices com podrien ser-ho. Fins a quin punt et descriu aquesta característica?

Satisfacció amb l'escala de vida (en una escala de mín. 1 i màx. 7)	Parlants	Bilingües passius	Monolingües
1. En molts aspectes, la vida s'acosta al meu ideal [$<.001$]	4,92 [.014]	4,21 (-0,71) [.533]	3,85 (-1,07) [.158]
2. Les condicions de la meua vida són excel·lents [$<.001$]	5,03 [.093]	4,47 (-0,83) [.210]	4,16 (-0,87) [.073]
3. Estic satisfet amb la meua vida [$<.001$]	5,12 [.405]	4,51 (-0,61) [.098]	4,25 (-0,87) [.007]
4. Fins ara, he aconseguit les coses importants que vull a la vida [$<.001$]	5,32 [.036]	4,74 (-0,58) [.184]	4,41 (-0,91) [.083]
5. Si pogués reviure la meua vida, no canviaria gairebé res [$<.001$]	4,79 [.011]	3,82 (-0,97) [.010]	3,50 (-1,29) [.440]

Taula 3: Tipus de parlants i satisfacció amb la vida (N=1.374)

rebutjar la possibilitat que la correlació entre dues variables sigui casual. Les xifres en negreta són les puntuacions mitjanes (1-7) de les afirmacions.

En aquesta taula, veiem una relació entre els tipus de parlants (competència de la llengua de la comunitat) i el benestar en les dues primeres afirmacions. L'afirmació 3 és menys fiable, i l'afirmació 4 no reflecteix bé una possible relació entre la llengua i el benestar. A més, la relació entre els tres tipus de parlants no és molt sòlida en el cas de la tercera i la quarta. En general, però, els parlants declaren índexs de felicitat més alts (afirmacions 1-3) que els bilingües passius, que al seu torn declaren índexs més alts que els monolingües. Vegeu que l'afirmació 4 funciona a la inversa. Com més baixa sigui la puntuació mitjana, menys probabilitats hi haurà de ser infeliç. De moment, podem concloure que no trobem gaires diferències entre els tipus de parlants i el benestar a l'hora d'aplicar l'escala de felicitat subjectiva, i que algunes de les relacions ($<.005$) no són estadísticament significatives.

A continuació, considerem els resultats que obtenim encreuant els tipus de parlants amb l'escala de satisfacció amb la vida.

L'aplicació de l'escala de satisfacció amb la vida produeix una correlació molt més clara

Parlants	Bilingües passius	Monolingües
6.67 [.012]	6.12 (-0.55) [.836]	6.14 (-0.53) [.421]

Taula 4: Tipus de parlants i satisfacció general de la vida (Escala de Cantril, [$.001$]) (N=1.374)

entre els tipus de parlants i el benestar. De nou, els parlants declaren els índexs de benestar més alts, i els bilingües passius puntuen més alt que els monolingües, i aquestes diferències són estadísticament rellevants, excepte per a l'afirmació 1 i els bilingües passius. En comparació amb els resultats de l'escala de felicitat subjectiva de la taula 2, ara també veiem diferències notables entre els bilingües passius i els monolingües, però la diferència de puntuacions de satisfacció amb la vida entre parlants i bilingües passius és més alta que entre els bilingües passius i els monolingües. En resum, l'escala de satisfacció amb la vida capta una relació entre la llengua i el benestar molt millor que l'escala de felicitat subjectiva, i també proporciona dades estadísticament fiables entre els tipus de parlants.

Per concloure, considerem els resultats de l'encreuament de tipus de parlants amb les puntuacions de l'instrument per a mesurar la satisfacció general de la vida (Escala de Cantril). Només es fa una pregunta i, per tant, és fàcil d'utilitzar i analitzar.

Quant a la satisfacció general de la vida, els parlants declaren de nou índexs de benestar més alts que els bilingües passius i els monolingües. Bàsicament no hi ha diferències en els valors reflectits entre els dos darrers tipus de parlants. No proporciona informació estadísticament vàlida entre els tipus de parlants. Atès que el qüestionari que vam utilitzar a Yomitan era bastant llarg i es necessitaven uns 15 minuts per a omplir-lo, podem recomanar que les futures enquestes se centrin en l'escala de satisfacció de la vida per fer espai per a altres preguntes o per reduir la durada del qüestionari.

3. LLENGUA I BENESTAR: CAMINS A SEGUIR

Els resultats que hem compartit aquí són només un primer pas en l'anàlisi de les dades que hem recopilat i en la nostra comprensió de com es relacionen la llengua i el benestar a les comunitats lingüístiques en perill d'extinció. També hem recollit dades sobre quatre variables addicionals: a) descolonització de la ment, b) aspiració a la mobilitat social, c) capital social i d) actituds lingüístiques. Aquestes variables poden relacionar-se directament amb el benestar. No obstant això, serà més perspicaç comprovar si aquestes variables intervenen o moderen entre la llengua i el benestar. Dit d'una altra manera, aquestes variables proporcionen vies que connecten la llengua i el benestar (mediadores) o afecten la força de la interconnexió entre la llengua i el benestar (moderadores)? Amb aquesta pregunta, esperem desenvolupar un model d'investigació que sigui senzill però precís i que es pugui utilitzar per a estudis en altres comunitats lingüístiques en perill d'extinció.

Recentment, s'ha prestat més atenció a la investigació sobre una relació possible de la llengua i el benestar subjectiu, i aquests

estudis proporcionen coneixements i models importants sobre com es relacionen la llengua i el benestar. Olko *et al.* (2022, p. 133), per exemple, demostren que «la pràctica real i les emocions positives associades a la comunicació en la llengua» proporcionen un vincle entre la llengua i el benestar dels grups indígenes nahues de Mèxic. Això es correspon perfectament amb els nostres descobriments, ja que també tenim en compte l'ús real de la llengua en perill d'extinció, i no només a l'àmbit d'aquesta. En l'únic llibre que existeix actualment sobre llengua i benestar subjectiu, que estudia les llengües dels immigrants i no les llengües en perill d'extinció, Wang (2022) mostra que el fet de no parlar la llengua majoritària afecta negativament el benestar dels immigrants xinesos i japonesos a Alemanya, però també el fet de no parlar la seva llengua d'origen, és a dir, el xinès i el japonès. Les seves conclusions posen de manifest la necessitat de no només donar suport a les llengües minoritàries específiques, sinó també de fomentar i mantenir el multilingüisme de les comunitats minoritàries. Tot i que no hem recopilat dades sobre el japonès i el benestar dels residents de Yomitan, suposem que el japonès també contribueix al benestar dels parlants. Així mateix, les nostres dades revelen que utilitzar només el japonès disminueix el benestar. L'assimilació sociolingüística que no deixa lloc a les llengües en perill d'extinció afecta negativament el benestar. Aquells parlants que es troben en procés de canvi lingüístic que han pogut mantenir la llengua local (utilitzaven també el japonès) declaren índexs de benestar més alts que els que no saben ni parlen tant la llengua local.

En general, se sap que el multilingüisme té una sèrie d'efectes positius, com ara que retarda la demència, fa que la ment de les persones sigui més oberta i elàstica, i funciona com un recurs per a promoure l'empoderament i l'autonomia (Maher, 2017, p.

61-73). Podem afegir el benestar a aquesta llista de funcions positives. Les nostres dades mostren que com més saps i utilitzes la llengua en perill d'extinció, més probabilitats tens d'estar satisfet amb la teva vida. Els motius pels quals és així requereixen més anàlisis i més recerques. Donada la naturalesa crítica de les disparitats econòmiques, sanitàries i de benestar subjectiu que trobem entre les comunitats lingüístiques en perill d'extinció, la revitalització de les llengües en perill d'extinció i el suport a la continuïtat cultural es podrien considerar un dels objectius polítics principals d'ara endavant. Tanmateix, atesa la persistència de donar un tracte preferent a les llengües dominants en les polítiques lingüístiques (Coulmas, 2018, p. 61-79), aquest canvi d'objectius no serà fàcil. En definitiva, com més dades es puguin presentar sobre la interrelació entre llengua i benestar, més urgent serà ajustar les polítiques.

Referències bibliogràfiques

- Ahearn, L. M. (2012). *Living Language*. Chichester: John Wiley & Sons.
- Anderson, M. (2014). Language shift and language loss. A: M. Anderson i P. Heinrich, *Language Crisis in the Ryukyus* (p. 103-139). Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.
- Anderson, M. (2015). Substrate-influenced Japanese and code-switching. A: P. Heinrich, S. Miyara, i M. Shimoji, *Handbook of the Ryukyuan Languages* (p. 481-509). Boston: De Gruyter Mouton.
- Cantril, H. (1965). *The Pattern of Human Concerns*. New Brunswick: Rutgers University Press.
- Chandler, M. J., i Lalonde, C. E. (2009). Cultural continuity as a moderator of suicide risk among Canada's First Nation. A: L. J. Kirmayer, i G. G. Valaskakis, *Healing Traditions: The Mental Health of Aboriginal Peoples in Canada* (p. 221-248). Vancouver: UBC Press.
- Cooke, M., Mitrou, F., Lawrence, D., Guimond, E., i Beavon, D. (2007). Indigenous well-being in four countries: An application of UNDP's Human Development Index to Indigenous people in Australia, Canada, New Zealand, and the United States. *BMC International Health and Human Rights*, 7(9). Extret de: <<https://bmcint-healthhumrights.biomedcentral.com/articles/10.1186/1472-698X-7-9>>
- Coulmas, F. (2018). *An Introduction to Multilingualism*. Oxford: Oxford University Press.
- Diener, E., Larson, E. R., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49, 71-75.
- Hallet, D., Chandler, M. J., & Lalonde, C. E. (2007). Aboriginal language knowledge and youth suicide. *Cognitive Development*, 22(3), 392-399.
- Hammine, M. (2020). Educated to not speak our language: Language attitudes and newspeakerness in the Yaeyaman language. *Journal of Language Identity & Education*, 20(4), 1-15.
- Harrison, D. K. (2007). *When Languages Die*. Oxford: Oxford University Press.
- Heinrich, P. (2007). *Look Who's Talking: Language Choices in the Ryukyu Islands*. Essen: LAUD.
- Heinrich, P. (2015). Language shift. A: P. Heinrich, S. Miyara, i M. Shimoji, *Handbook of the Ryukyuan Languages* (p. 613-630). Boston: De Gruyter Mouton.
- Heinrich, P., Miyara, S., & Shimoji, M. (2015). *Handbook of the Ryukyuan Languages*. Boston: De Gruyter Mouton.
- Hill, L., Ndugga, N., & Artiga, S. (2023). *Key data on health and health care by race and ethnicity*. Extret de: <<https://www.kff.org/racial-equity-and-health-policy/report/key-data-on-health-and-health-care-by-race-and-ethnicity/#:~:text=Provisional%20data%20from%202021%20>

- show, 77.7%20years%20for%20Hispanic%20people>.
- Korff, J. (2023). *Aboriginal Population in Australia*. Extret de: <<https://www.creativespirits.info/aboriginalculture/people/aboriginal-population-in-australia>>, consultat el 16 d'agost de 2023
- Lyubormirsky, S., i Lepper, H. (1999). A measure of subjective happiness. *Social Indicators Research*, 46(2), 137-155.
- Maher, J. C. (2017). *Multilingualism: A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Marmion, D., Obata, K., & Troy, J. (2014). *Community, Identity, Wellbeing: The Report of the Second National Indigenous Languages Survey*. Canberra: Australian Institute of Aboriginal i Torres Strait Islanders Studies. Extret de: <https://aiatsis.gov.au/sites/default/files/research_pub/2014-report-of-the-2nd-national-indigenous-languages-survey_2.pdf>
- Moseley, C. (2010). *Atlas of the World's Languages in Danger*. París: UNESCO.
- Mühlhäusler, P. (1996). *Linguistic Ecology*. London: Routledge.
- Nettle, D. (2005). *Happiness: The Science Behind Your Smile*. Oxford: Oxford University Press.
- Olko, J., Lubiewska, K., Maryniak, J., Haimovich, G., de la Cruz, E., Cuahutle Bautista, B., Dexter-Sobkowiak, E., & Iglesias Tepec, H. (2022). The positive relationship between Indigenous language use and community-based well-being in four Nahua ethnic groups in Mexico. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 28(1), 132-143. doi: <<https://doi.org/10.1037/cdp0000479>>
- Oster, R. T., Grier, A., Lightning, R., Mayan, M. J., & Toth, E. L. (2014). Cultural continuity, traditional Indigenous language, and diabetes in Alberta First Nations. *International Journal for Equity in Health*, 13(92). doi:<<https://doi.org/10.1186/s12939-014-0092-4>>
- Stephens, C., Porter, J., Nettleton, C., & Willis, R. (2007). UN declaration on the rights of Indigenous peoples. *Lancet* 367, 2019-2028.
- United Nations. (2010). *State of the World's Indigenous Peoples (vol. 1)*. doi:<<https://www.un.org/development/desa/indigenouspeoples/publications/state-of-the-worlds-indigenous-peoples.html>>
- Walsh, M. (2018). «Language is like food...»: Links between language revitalization and health and wellbeing. A: L. Hinton, L. Huss, i G. Roche, *The Routledge Handbook of Language Revitalization* (p. 5-12). Abingdon: Routledge.
- Wang, Z. (2022). *The Role of Language in the Wellbeing of Migrants*. Abingdon: Routledge.